

* Zagrebačke »Novosti« donose u siječnju 1928.: »Puna tri dana konferirao je u Zagrebu o sudbini kninskoga muzeja i hrvatskih starina u njemu njegov osnivač i ravnatelj fra Lujo Marun. Konačno je stvar povoljno riješena. Brigu (i troškove!) za kninski muzej i za daljnje iskapanje starohrvatskih spomenika preuzeo je Oblasni odbor zagrebačke oblasti. Kao uzvrat za to predaje Hrvatsko starinarsko društvo u Kninu i muzej i ostalu svoju imovinu zagrebačkoj oblasti, da s njom upravlja, ali je ne smije otudjiti. Ako bi zagrebačka oblast prestala postojati, prelazi sva imovina ponovno društvu. Sa zagrebačkom oblasti stupaju dogovorno u suvlasništvo (condominium) i druge interesirane oblasti, naročito splitska, čim u svom proračunu odrede stanovitu svotu za uzdržavanje muzeja i za daljnje iskapanje. Taj ugovor potpisali su u ime Hrvatskog starinarskog društva fra Marun, dr. Šišić, arh. Iveković i dr. Kostrenčić, a u ime oblasti zagrebačke predsjednik Radić i odbornici dr. Krajač i Košutić, pa ga sad ima još samo potvrditi izvanredna glavna skupština Hrvatskog starinarskog društva u Kninu održa na Duhove. Raspored je zamišljen tako, da u subotu (26. V.) vijećaju stručnjaci sa znanstvenim odborom, u nedjelju da se održi velika javna skupština na Zvonimirovoj Ceceli, gdje će se izaslanici hrvatskih društava i organizacija iz čitave države pred hiljadama domaćega naroda zavjetovati, da će skupljati narodne starine i udešavati svoj rad dostojno narodne prošlosti. Poslije podne i čitav ponedjeljak razgledat će mjesta i objekte, koji su svjedoci slavne naše prošlosti. Kod toga će sudjelovati i narodni i oblasni zastupnici. Prema želji fra Maruna osnovat će se priredjivački odbori po svim većim hrvatskim mjestima, a radit će prema direktivi Prosvjetnoga Saveza, dotično po uputama Zagrebačkog odbora za čuvanje hrvatskih starina«.

* U beogradskoj »Politici« od 5. I. 1928. čitamo: »Na predlog ministra prosvete odlikovan je ordenom Svetoga Save V. reda g. Vjekoslav Marun, predsjednik Hrvatskog Starinarskog Društva i direktor Muzeja Narodnih Starina u Kninu«. — O fra Luj Marunu isp. II, knjigu »Narodne Starine« str. 151. do 158.

* U Dubrovniku je u siječnju 1928. osnovano Hrvatsko starinarsko društvo »Kraljica Margareta«. Maršalatu Kraljevog dvora u Beogradu predana je molba, da društveni pokrovitelj bude kraljević Tomislav.

* U blizini Debra nađeno je 278 komada novca iz doba Cara Dušana. Beogradska »Politika« piše o tomu: Jedna slučajnost obogatila je srpsku numizmatiku novim nalazom srebrnog novca iz doba Cara Dušana. Pre dva meseca jedan jak pljusak prerio je celu okolicu na jugoslavensko-albanskoj granici, između Debra i Piškopeje. Kad je nepogoda prestala nekoliko malih čobana, iz sela Belova, izišli su izvan sela da napasu stoku. Idući preko jedne njive, neko od njih spazi mali zemljani sud. U trku prvi pojuri i udari grnčie nogom. Sud se rasprsne u mnogo sitnih komada a po njivi se prosu bele, srebrne pare. Deca pakupe nekoliko komada, i kad su primetili da su to stare pare, počeli su se gdati. Polazeći kući, svaki je poneo po nekoliko parica, da pokažu svojim. Sutradan dođe na istu njivu nekoliko seljaka, pakupe ostatak i ponesu u selo. Mladi učitelj iz Debra, g. Radosav Kostić sazna za ovo, i pošlje nekoliko svojih ljudi da otkupe sve nađene pare. Iznenađenje je bilo veliko. Skupljeno je 277 komada, koji su svi do jednog iz doba cara Dušana. Kad se saznalo u Debru da su nađene pare iz doba cara Dušana, mnogi su se obratili g. Kostiću da kupe svaki za sebe, nudeći mu za jedan komad po 60—70 dinara. Mladi učitelj, međutim, znao je da ne treba rasturati jedan nađen nalaz. Sem toga on je hteo najpre da ponudi Narodnom Muzeju u Beogradu. Pre nekoliko dana g. Kostić je stigao u Beograd i odmah se obratio ovdašnjim stručnjacima, da čuje njihovo mišljenje. Svi su se složili da je nalaz značajan naročito po množini komada. Zatim novac je odlično sačuvan. Štedljiva ruka, u teškim prilikama naše prošlosti, zakopala je ovo blago, ko zna kad i zbog čega, na ovom mestu koje je sad pretvoreno u njivu. Jaka kiša razrila je zemlju, deca su slučajno tuda naišla i otkrila nalaz starih para. Od svega je najzanimivija čudna sudbina, koja je htela da novac cara Dušana ipak dođe u srpske ruke. Primerci nađenog novca nisu tako retki. U Beogradskom Narodnom Muzeju ima ih nekoliko hiljada. Ipak za to nalaz je od velikog značaja, jer je prvi po broju komada. Ima nekoliko primera nakočito interesantnih za našu zbirku. Najveći dio nalaza predstavlja na jednoj

strani novca: Cara Dušana koga krunišu anđeli, ili Car Dušan s caricom Jelenom. Jedan jedini komad predstavlja Cara Dušana na konju. Veoma je retka para s natpisom: »Blagovjerni car«. Naslovi su na novcu tako



dobro sačuvani da se može odrediti u kom su mestu kovani. Treba znati da je u Srednjem Veku bilo nekoliko kovnica. Svi veći manastiri imali su pravo da kuje državni novac. Kad su se kovnice umnožile, da bi se uveo što bolji red, Car Dušan je u svome

»Zakoniku« poimenično naznačio u kojim se mestima sme produžiti kovanje državnog novca. Posle vladavine Cara Dušana nestalo je moćne ruke u upravi pokrajinama i celom zemljom. Tada vidimo sve velikaše kako svaki za svoj račun kuje svoj novac. Najpoznatije kovnice u doba Cara Dušana bile su u Studenici i Novome Brdu. Za ovaj posao upotrebljavani su stručni ljudi. Oni su često puta dolazili iz inostranstva. Početna slova svog imena, kovači su stavljali sa strana carevog lika. Srbi su stavljali starosrpska slova, dok su ostali sa Zapada, utiskivali slova iz latinske azbuke. Lice pare nosilo je svetiteljski lik Hristov na prestolu s velikim krstom u pozadini. Naslovi na novcu pisani su starosrpski ili na latinskom. To je zavisilo od trgovačkih i političkih prilika. Na latinskom naslov je glasio: »Moneta regis Stefani«. (»Novac kralja Stefana«.) Pri kraju vladavine vidimo kralja sa vladalačkim žezlom i mačem u ruci; dva anđela iznad njegove glave spuštaju vladarsku krunu. S obe strane skraćanim starosrpskim slovima stoji napisano: »Stefan Car«. Za numizmatičke zbirke nadeći novac predstavlja veliku vrednost. Nažalost Narodni Muzej u Beogradu nema dovoljno sredstava da nalaz otkupi. Dužnost je nadležnih da se postaraju da ovo narodno blago ostane netaknuto u našoj zemlji. Biće velika šteta ako se zbirka rasturi a još veća ako se iznese iz države«. (»Politika« Beograd 19. I. 1928.)

* Osječki list »Die Drau« javlja iz Maribora (br. 101.—1928.), da je prigodom aukcije u dvorcu Stattenberg blizu Slovenske Bistrice g. Max Rovšek iz Maribora zadobio 4 slike, i to Nikole Zrinjskog (Sigetskog) i starijeg Krste Frankapana. Navodno je te slike 1862. kopirao magjarski slikar K. Jakobey u Budimpešti prema nekim — navodno — sada izgubljenim uljenim slikama (i bakrorezima), a za dvorac Stattenberg se veli, da je bio posljednje utočište Zrinjskih i Frankapana prije njihova uhapšenja. Likvidaciju dvorca Stattenberg vodila je »Prva hrvatska štedionica«, i šteta je, što nijesu bili pozvani tom prilikom i stručnjaci iz Zagreba i zbog drugih stvari.

* Konstituiranje Društva prijatelja Strossmayerove galerije obavljeno je na konstituirajućoj glavnoj skupštini od 21. svibnja 1928. Skupštinu je u ime osnivačkog odbora otvorio g. Oto Stern i predložio za predsjedatelja predsjednika Akademije g. dra. Manojlovića. Nakon što je ustanovljeno, da se lijepi broj članova prijavio, predložio je g. dr. Nikola Kostrenčić u ime kandidacionog



odbora listu odbornika, koju je skupština aklamacijom potvrdila, te su u odbor izabrana gg. S. D. Alexander, dr. Juraj Andrassy, Janko Barle, prof. Julije Benešić, Rudolf Erber, dr. Šaša Frank, Benko Horvat, dr. David Karlović, dr. Nikola Kostrenčić, dr. Milan Marić, dr. Ivo Pilar, dr. Branko Pliverić, Eugen Radovan, dr. Robert Siebenschein, Oto Stern i Ervin Weiss, dok će se ostalih osam članova odbora popuniti kooptacijom iz redova članova, koji se budu naknadno upisali. U nadzorni odbor izabrana su gg. Šandor A. Alexander, dr. Mile Budak i Milan Prpić. Društvu stižu svakim danom nove prijave članova i znatni utemeljiteljni prinosi.

* Banatski Arhiv u Vršcu. Inicijativom predsjednika podunavske oblasti g. dr. Vladimira Margana osnovana je u vršačkoj Gradskoj Biblioteci Banatska Ar-

hiva. Za vrijeme od šest mjeseci (do početka marta 1928.) sakupljeno je 1125 raznih spisa, knjiga i drugog materijala. Da bi se mogla sastaviti i prikupiti istorija banatskog dijela podunavske oblasti, sama oblast potpomaže taj rad. Taj je posao povjeren kustosu Gradskog Muzeja u Vršcu g. Srećku Milekeru, koji je proučio sva četiri sreza banatskog dijela i prikupio podatke za 72 mjesta.

* 24. V. 1928. održana je u Beogradu (u staroj zgradi Univerziteta) godišnja skupština Društva za srpski jezik i književnost, koje svoje skupštine drži svake godine o pravoslavnom prazniku sv. Cirila i Metodija. U odsutnosti predsjednika g. Pavla Popovića, prof. univ., skupštinu je otvorio g. dr. Tihomir R. Gjorgjević, prof. univ., žaleći u pozdravnom govoru, »što se nije moglo ostvariti da društvo održi svoju skupštinu onako kako se

to ranije činilo«. Iz izvještaja se vidjelo, da je prošle godine bilo svega 5 sjednica (s čitanjem radnja iz naučnog proučavanja istorije književnosti, jezika i folklora). Pročitano je 15 naučnih rasprava i 82 referata i sitnijih sastavaka. Društvo ima svoj organ »Prilozi...« pod uredništvom predsjednika. — G. dr. Vladimir Čorović, prof. univ., član društva, zamjerio je na skupštini upravi, što nije bila agilnija u pogledu održavanja sjednica. Najzad je ipak upravin izvještaj primljen i izglasano joj povjerenje. (»Pravda«, Beograd, 25. V. 1929.)

* Beogradska »Politika« donosi u br. od 4. VII. 1928, bilješku: »Numizmatička zbirka pok. Ljube Kovačevića. Gospodja Draga, supruga pok. Ljube Kovačevića, bivšeg profesora Univerziteta i ministra, ponudila je državi za otkup numizmatičku zbirku pok. Lj. Kovačevića. Ministar prosvete odredio je g. Vladu Petkovića, profesora Univerziteta u Beogradu i g. Viktora Hofilera, profesora Univerziteta u Zagrebu, za članove komisije za procjenu numizmatičke zbirke pok. Lj. Kovačevića. Prema referatu g. Hofilera koji je on podnio ministru, zbirka pok. Kovačevića sastoji se u glavnom iz dva dela. Jedno su antički (grčki i rimski) novci, oko 750 komada, a među tima ima vrlo krasnih i retkih komada. Važno je i to, što ima veliki broj (60) rijetkih zlatnih, prekrasno sačuvanih rimskih komada, a to je riznica, kakva se danas retko nalazi u privatnim rukama. Drugi deo su jugoslavenski (srpski i bugarski) novci, kojih ima preko 1800 komada. — »Tu je« — veli se u referatu — »pok. Kovačević bio specijalista, pa je svojim naučnim radom na tom polju uspio da osvijetli mnogu tamnu točku u jugoslavenskoj numizmatiki. On je, vidi se, a i poznato je to, kupio nekoliko skupnih nahodaža, ali je on i sistematski prikupljao različite varijante, za koje je, kako se vidi iz njegovih zabilježaka, plaćao katkada i više, nego što su vrijedili pojedini komadi. Iz nahodaža dobio je mnogo duplikata i mnogo komada slabe vrijednosti, koji su danas tim manje vrijedni, što je baš u posljednje vrijeme učinjeno više takvih nahodaža. Ali ima u njezovoi zbirci i vrlo rijetkih komada, vrsti, od kojih poznaiem jedva 1 do 2 primjerka. To su komadi, koji treba da se spasu i da ih država otkupi. Držim da država mora da kupi sve, jer je to uspjeh jednoj neobičnoj rada i agilnoj života i dubokog naučnog rada na polju, koje nas mora da zanima«. G. Hofiler je u tom svom referatu predložio, da država otkupi cijelu zbirku za 400.000«. Mišljenje g. dr. Vlad. R. Petkovića međutim nije priopćeno u ovom izvještaju.

* Mjeseca kolovoza 1928. otkopan je stari manastir sv. Atanasija, desetak minuta udaljen od sela Leška i novog manastira (blizu Tetova). Beogradska »Politika« od 26. VIII. (B. Grahovac) među ostalim donosi mnijenje vis. presv. gosp. mitropolita skopskog Varnave:

»Reći ću vam sve u kratko. Evo vidite ovu rastovu šumu. Tu je virio iz zemlje jedan krajičak zida. Mislilo se da je to temelj neke stare zidine. Međutim, sada vidimo da je tu bio deo manastirskog kurbeta. Manastir je pokrila zemlja, možda, pre 300 godina. Nikoga ovde nema ko to pamti. Jedino su seljaci iz Donjeg Pologa svake godine dolazili kod ove zidine u veče 18. januara, po starom, palili sveće i molili se Bogu, a onda tek silazili u manastir Lešak. Ta tradicija dala je povoda monahu Teodoritu da počne kopati oko ove zidine. Kopao je neumorno sve dublje dok nije došao do oltara i značajnih objekata. Mene su odmah pozvali i ja sam došao. Rad je produžen i mi smo došli do sjajnih rezultata. Na grobu sa desne strane oltara našli smo ovaj napi: »Izvolieniem Oca i Splščenijem Sina i pospješienijem Svjatago Duha az jeromonah Antonije pridoh v sije mjesto i rastje zaah i raskopah grabie i uravnih bregovje i načeh si hram zidati svjetao Atanasija v dni kralja Milutina i vtorago kralja sina im Dušane i prizva patrijarha blgarskago i arhiepiskopa srpskago Joanikija i stvori zbor u Skopi i blagosloviše jeo na carski san i bist prvonastolni car srbskoj zemlji i Grčkoj i Pomorskoj i arhiepiskopa Joanikija blagosloviše na patrijarhiju srbskoj zemlji i v to carstvo blagoslovimja Antonija na Episkupstvo Dolnem Pologu Prvostolna po izvoleniju Božiju i pretvoriše imenom Joanikije poneže neje bilo prjeg Episkop u polczje«. Ovim napisom ne samo naša crkva nego i nauka dobija mnogo. Otkrivaju se dve stvari koje su do sada bile nejasne ili su proizvoljno tumačene. Prvo, mi nismo znali kada je postajala, a kada je prestala episkopija donjo-pološka. U svim zbornicima toga nije bilo. Samo je Golubinski na strani 500 svoga dela citirao da je episkopija postojala, ali se ne zna od kada i dokle, ni kada je prestala. Drugo, ovde se jasno vidi da je car Dušan ranije krunisan nego što je Janićije ustoličen za srpskog patrijarha. U crkvenim spomenicima našao sam da je ovaj bugarski patrijarh koji se u zapisu pominje Simeun po čemu se vidi da je Bugarska bila vazalna. Pošto se Dušan krunisao on je docnije, a možda istoga dana proglasio za Patrijarha svoga negdašnjeg velikog logoteta, Janićija. Zbog ovoga i zbog drugih objekata od važnosti koje treba ispitati ja sam se obratio g. ministru vera i baš danas sam dobio odgovor da je g.

ministar odredio komisiju stručnjaka koja će ovih dana doći na lice mesta da pregleda sve objekte. Ko je bio ktitor ovoga hrama — produžuje g. Varnava — taj prvi episkop, Antonije, ili ne, to ćemo uskoro ispitati, a za sada se može verovati da je baš on, zbog svojih zasluga izabran za prvog episkopa Donjeg Pologa. Što se tiče manastira vidi se da je u svoje vreme bio raskošan i bogat. Vladičin sto, freske, olovo i drugi objekti to potvrđuju. Do sada smo našli u manastiru: Sveti presto, fresku na prestolu sa više ikona, fresku više prestola, 50 delova od fresaka sa natpisima, 11 cigli sa natpisima, ikonostas, karnizu sa reljefnim likovima, mozaik u mermru, 50 delova ikonostasa u mermeru, olovo od krova, 20 komada gvozdrenih predmeta, ceo pod od mermera, grobnicu veliku, Vladičin Sto, nadgrobnu ploču od mermera sa reljefom i tako dalje. G. Varnava misli da će se u odkopavanju temelja i otvaranju drevne i velike grobnice naći još dragocenosti i možda vrlo važnih priloga, koji će uneti mnogo svetlosti u našu bogatu srednjovekovnu istoriju.

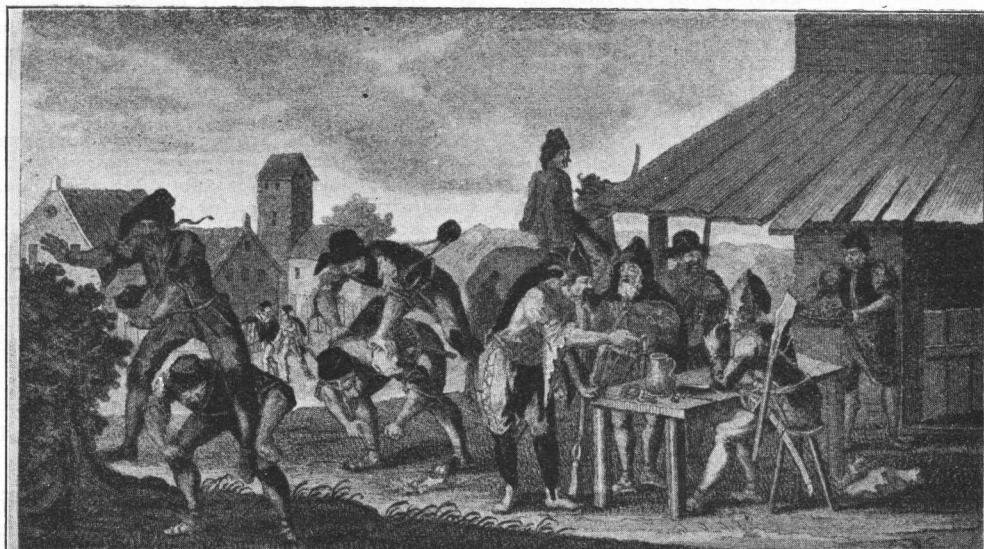
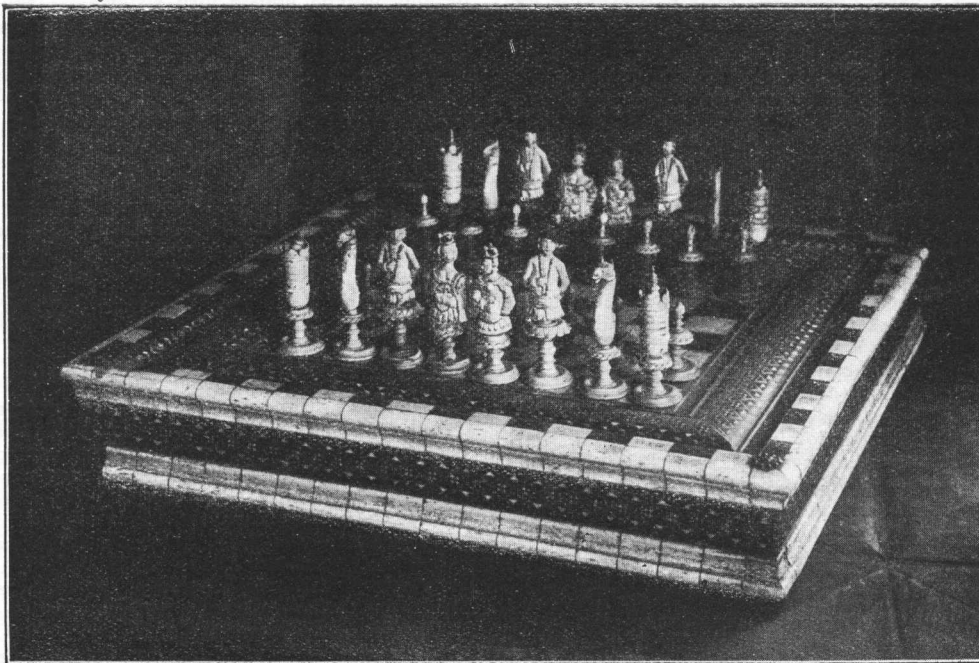
* Primili smo narudžbenu da naručimo pojedine kolekcije dopisnica: »Narodne šare južnih Slovena. Prikupio i izradio prof. Dr. Radovan N. Kazimirović. Za štampu priredio Rista Kisić«. Izdanje je u korist osnivanja Fonda † Dr. Nikodima Milaša, kojim će rukovoditi naročiti Odbor. Narudžbine prima i karte razasilje Rista Kisić, Beograd, Lomina ul. 46.

* Slave naučenjaka još za života uobičajile su se i kod nas u posljednje vrijeme. Nekoji su slavili sa a nekoji bez spomenice, neki »godišnjice« rada, a neki to u vezi sa izvjesnim godinama života (Belić, Cvijić, Lozanić, Gorjanović, Bulić, Brunšmid, Marun i Hoffiller, a saznajemo da se priprema i proslava g. dr. F. Šišića, sveuč. prof. u Zagrebu o njegovoj 60-godišnjici na proljeće 1929.). I g. dr. Niko Županić, bivši suradnik našeg časopisa, sada direktor Kr. Etnografskog Muzeja i urednik »Etnologa« u Ljubljani, proslavio je 30. XI. 1928. — prema »Politici« (Beograd 1928. br. 6683.) — dvadesetpetgodišnjicu nacionalnog rada. — Zagrebačke »Novosti« izvješćuju 2. XII. 1928., da je »doktorat filozofije postigao disertacijom »Dolazak Slovena na jug«. Poslije se je usavršio u antropologiji u Münchenu, Baselu i Zürichu. Molio je za mjesto kod dvorskog muzeja ili kod dvorske knjižnice. Ali zbog svog nacionalnog rada nije molba nikada riješena, jer nije mogla biti odbijena. Svoju mladost proveo je u roditeljskoj kući u blizini doseljenih Srba i Hrvata, koji su se sastajali u gostionici njegovog oca. I tu je mladić vidio, kako se svi lako sporazumiju i kako među njima nema

razlike, što je u njemu uzбудilo jugoslaven-sku misao. Kao pokretač novog jugoslaven-skog nacionalizma izdavao je 1901. u Beču kulturnopolitičku reviju »Jug«. To je bilo prvo izrazito glasilo o slavenskom jugu. Povodom makedonskog ustanka (1902.—1903.), kojim se je htjelo dokazati svijetu, da je Makedonija Bugarska, napisao je pod pseudonimom K. Gersin informativnu knjizicu »Macedonien und das türkische Problem« (Beč 1903.), u kojoj je branio srpsku stvar u Makedoniji. G. Jovan Cvijić došao je tada osobno u Beč, da čestita g. Županiću, a kralj Aleksander Obrenović htio ga je odlikovati. Ova knjizica bila je u to doba, kad je makedonsko pitanje istaknuto pred evropskom javnošću, mnogo zapažena i komentarisana. Kako u monarhiji nije mogao dobiti službe, čekao je u Gribljama. Tu je konačno ipak dobio dvije ponude: U Beograd za kustosa arheološkoga muzeja, a iz Praga za mjesto docenta na tamošnjem univerzitetu. Bez razmišljanja odlučio se za Beograd, na slabiji položaj. U Beogradu bio je g. Županić na pola naučenjak, i na pola političar. U muzeju radio je na znanstvenom polju, dok se u slobodnim časovima bavio jugoslavenkom politikom. U to je ispražnjeno mjesto ravnatelja zemaljskoga muzeja u Ljubljani. Molba g. Županića nije uzeta ni u pretres, a postavljen je

. God. 1910. došlo je do velike manifestacije srpsko-slovenačkog bratstva prilikom dolaska Slovenaca u Beograd. Na prijedlog g. Županića Slovenci su dočekani lađom u Zemunu, na kojoj je svirala glazba kraljeve garde, a sa beogradske tvrđave grmili su topovi u pozdrav. Kad je srpska vojska poslije pobjede kod Kumanova izbila kod Drača na more, prijetila je Austrija oružjem, i što više dokazivala svijetu, da je Kosovsko polje arnautsko! Te austrijske laži pobio je uspješno g. Županić u knjizi »Alt-Serbien und die albanesische Frage«. (Wien, 1912.). Bio je dobar prijatelj potpukovnika Pribičevića, duševnog vođe »Narodne Odbrane«. Početkom rata postavljen je g. Županić kao dobrovoljac vojnim cenzorom u Nišu. Napisao je za naše ministarstvo inostranih djela jednu spomenicu o Slovencima. Sticanjem prilika predstavnik Slovenaca van monarhije, bio je ozbiljno zabrinut za sudbinu svoje uže otadžbine, jer Slovenačka je ispuštena iz programa oslobođenja u ratnoj proklamaciji vrhovnog komandanta vojske i srpske vlade

Kasnije je g. Nikola Županić određen za Rim, da sa drugim rodoljubima, koji su se našli van Austrije, osnuje »Jugoslavenski Odbor«. Nadalje među ostalim pišu »Novosti«: »Kao naučnik poznat je g. Županić kao jedan od osnivača antropološkog istraživa-



In die Gruppe schwer, wenn der Feind nicht steht
 Der Feind doch der Feind ist in gleiche Hand
 Durch seinen eigenen Verzug die Feinde schwer
 So kan sein Muthigung ihm eine Verzeigung heissen.

Der Panduren Sprung
 in Sprungen
 Schach exordia inter
 veltes Pannonicæ.

Clashes dum esunt sic miles pinguis fallit
 Pannonicæ sic corpora tollit huius
 Pirapide in steriles salte et epandit armis
 Que bella profant omnia grotto decem.

nja u našoj zemlji. Još prije doktoriranja pobijao je g. Županić teorije pok. Vatroslava Jagića, o dolasku Srba i Hrvata na jug i njegove nazore o jezikovno-etničkoj pripadnosti Makedonije i Stare Srbije. Potkrijepio je teoriju o jedinstvenosti jugoslavenskog jezika i narodnosti od Adrije do Crnog Mora. Pok. Jagiću je prigovorio nepatriotizam. Jugoslavenska omladina u Beču odobrala je g. Županiću, pa je dva puta bučno demonstrirala pred stanom Dr. Jagića. G. Županić drži, da se rase, jednom stvorene više ne mijenjaju. Na oblikovanje skeleta utiču unutrašnje sile stanica, a rase se mijenjaju miješanjem krvi, koja nasljedno oblikuje glavu i ostale dijelove tijela. Nastupio je protiv teorije modernih antropologa, da se evropski čovjek izravno razvio iz neandertalske rase. Dokazao je, da su bili prethodnici indoevropskih stanovnika balkanskog poluostrva Pelazgi. Prije balkanskih ratova obišao je u naučne svrhe cijeli Levant. Najvažnija su mu djela: Sistem antropologije balkanskih naroda (Beograd, 1909.). Trojanci i Arijevci, »Glas« Srpske akademije (Beograd, 1911.), Pontijski Bugari, (Beograd, 1913.). Hrvati kod Atine (Beograd, 1914.), Les premiers habitants des pays Yougoslaves (Paris 1919.). Etnogeneza Jugoslavena, »Rad« Jugoslavenske akademije (Zagreb, 1920.), Bela Srbija (Zagreb, 1922.), Tragom za Pelazgima (Zagreb, 1922.), Dragutin Kette (Beograd 1922.), Srbija Plinija i Ptolomeja (Beograd, 1924.), Prvobitni Hrvati »Zbornik Kralja Tomislava« (Zagreb, 1925.)« Nepoznato nam je, zašto dopisnik u bibliografiji preporučuje, da su radnje »Bela Srbija« i »Tragom za Pelazgima« objavljene najprije u I. knjizi našeg časopisa »Narodna Starina« (str. 107.—118. i 211. — 227.)?!

* Prije izvjesnog vremena razložio je u jednom interviu g. Dr. V. Čajkanović, profesor univerziteta u Beogradu, na koji način treba skupljati narodne umotvorine. »A naročito treba znati koji su krajevi za to folklorno ispitivanje i na koju vrstu folkloru treba obratiti pažnju... Samo prikupljanje narodnih umotvorina nije laka stvar i za taj posao trebalo bi postaviti principe. Pre svega trebalo bi obratiti pažnju na još neiskorišćene krajeve našeg naroda. Na primer bilo bi od velike važnosti prikupiti pripovetke iz Južne Srbije. Isto tako iz zapad. Srbije, iz Kosmaja, Šumadije i Studenice. Epske pesme naročito bi bilo potrebno ispitati u krajevima oko arbanske granice. Takođe iz Bosne, iz Sandžaka i sa Kosova, i to naročito skaske. Tek kad se bude koliko toliko prikupilo, moći će se pristupiti ispitivanju umotvorina. Na načiniti geografija narodnih umotvorina. Na prvom mestu treba obratiti pažnju na skaske,

jer one dosada uopšte nisu sistematski skupljene. Dualističke skaske mogu nam, eventualno, pomoći da se rasvetli pitanje o bogomilstvu u našim krajevima, pitanje koje je ponova postalo akutno. Najplodniji rezultati biće, svakako, od zbirke junačkih skaski... i moći će se učiniti nova klasifikacija narodnih pesama i odrediti oblast naše mitologije. Najzad kodifikovati u jedan zbornik sve narodne pripovetke koje su objavljene u raznim nepristupačnim časopisima kalendarima i retkim starim knjigama u opšte. Naša nauka računa na najširu saradnju svih intelektualaca, učitelja i đaka iz provincije. Oni bi mogli svojim priložima učiniti dragocenih usluga«.

* Na str. 212. i 215. ovoga sveska »Narodne Starine« priopćujemo 3 slike iz našega izdanja: Dr. Josip Matasović, Die Briefe des Grafen Sermage aus dem siebenjährigen Kriege, i to: na str. 212. snimku uljenog portraita grofa Januša Draškovića, bana kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, koji je banovao 1732. i 1733. godine. Original se nalazi u arheološko-historijskom odjelu u Hrvatskom Narodnom Muzeju u Zagrebu (na Zrinjskom trgu, u parteru zgrade Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti). U istom se muzeju nalazi i šah, koji je snimljen na gornjoj slici na str. 215. Za taj šah se tvrdi, da su ga, navodno, zaplijenili hrvatski vojnici u jednom od ratova sa pruskim kraljem Friedrichom II. Treća slika (donja na str. 215. ovoga sveska) iz grafičke je zbirke u Kr. Državnom Arhivu u Zagrebu. To je kolorirani bakrorez: Der Panduren Übung im Springen (Vježbe Trenkovich pandura u skakanju).

* Uredništvo »Narodne Starine« umoljava sve svoje suradnike, a zatim i sve domaće pisce u Jugoslaviji iz područja historije, etnografije, a napose još iz povijesti književnosti, likovnih umjetnosti, glazbe i sl. da bi uredništvu »Narodne Starine« poslali bibliografski pregled svojih publiciranih radnja od godine 1919. dalje. Uredništvo »Narodne Starine« priprema naime sistematsku, stručnu bibliografiju u okviru »Narodne Starine« te je poželjno, da se ta bibliografija objavi u čim skorije vrijeme. U koliko bi suradnici »Narodne Starine« u vezi s tom osnovom imali kakvih predloga, svi su predlozi dobro došli.

»NARODNA STARINA« sv. 17., VII. knj., 2. br.
U ZAGREBU, 31. XII. 1928.
VLASNIK, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
Dr. JOSIP MATASOVIĆ.

TISAK »TIPOGRAFIJA« D. D., ZAGREB